

- [Hírek](#)
- [Magazin](#)
- [Interjú](#) [Kritika](#) [Tudósítás](#) [Összeállítás](#)
- [Irodalom](#)
- [Első közlés](#) [Publicisztika](#) [Olvass bele](#) [Netnapló](#)
- [Média](#)
- [LiteraTV](#) [Litera Podcast](#) [Galéria](#)
- [HLO](#)

[Interjú](#) – 2020. augusztus 15.

Sirokai Mátyás: A természetén keresztül vezet az út

Interjú–2020. augusztus 15.

Interjú

A másik oldalról úgy látszik, hogy a probléma megoldása a csend irányában található, és az elérni kívánt ember utáni állapot a nyelv tartományán kívül fekszik. Hogyan érzékelheti – a kötet világánál maradva – egy növény a létezést? Erről legfeljebb megérzéseink, benyomásaink lehetnek, ha egyáltalán képesek vagyunk a növényekhez csendesedni. – Sirokai Mátyást *Lomboldal* című kötete kapcsán Fenyő Dániel kérdezte.

A *Lomboldal* a negyedik önálló köteted. Azt szokás mondani, hogy a *Pohárutca* megjelenése után fordult egyet a költészeted. Visszagondolva az első kötetedre, mennyire érzed az utána következőket radikális váltásnak?

Más fogalmaim voltak a költészetről a *Pohárutca* előtt, mert akkoriban szinte csak a kortárs magyar irodalomban tájékozódtem, az utána következő öt évben viszont módszeresen nemzetközi lírát kezdtem olvasni. Ennek lenyomata a Bajtai Andrással közösen szerkesztett [Lelkigyakorlatok](#) világirodalmi versblog. Az a sokféleség, amivel eközben találkoztam, kitágította a horizontot. A két kötet anyagát nézve a *Pohárutca* versei a gyerekkoromban gyökereznek, *A beat tanúinak könyve* viszont már „egy új élet nyitánya”.

Utóbbi három kötetedre egy [interjúban](#) te magad is (akkor éppen készülő) trilógiaként hivatkoztál. Úgy tudom, hogy *A beat tanúinak könyve* megjelenésekor még nem volt szó a hármas kötetkoncepcióról. Mikor fogalmazódott meg benned, hogy trilógiát írsz, illetve számodra miben rejlik e kötetek egysége?

Eredetileg úgy terveztem, hogy *A beat tanúinak könyve* és *A káprázatbeliekhez* egy könyvben, dupla kötetként jelenik meg, de erről – szerencsére – lebeszélte a kötet szerkesztője, Dunajcsik Mátyás. A *beat* teljesen nyitott, meditatív állapotban született, olyan élmény volt írni, mintha felfedező lennék egy ismeretlen világban („tajga”). A *káprázat*nál már tudtam, hogy hova indulok (sci-fi), szerettem volna a *beat*ből ismerős eszközökkel azokról a nagyobb léptékű dolgokról írni, amik foglalkoztatnak.

A káprázatbeliekhez után úgy terveztem, hogy lesz még legalább egy téma (túlvilági utazás), amit hasonló eszközökkel közelítenék meg, de közben helyet kért magának a *Lomboldal*. Most úgy érzem, lehet, hogy

később még vissza fogok térni ezeknek a köteteknek a hangjához, de nem tervezem tudatosan tovább bővíteni a trilógiát. A *beat* és a *káprázat* szerintem szorosabban kötődik egymáshoz, a *Lomboldalt* pedig számomra a mögöttes világ működési rendjét feltáró (dőlt betűs) részek kötik hozzájuk.

2020-ból nézve verseidnek nagyon fontos alapját képezi a poszthumanizmus vagy posztantropocentrikus világkép. A *beat tanúinak könyve* (2013) és *A káprázatbeliekhez* (2015) idején ugyan forgalomban voltak ezek kifejezések, tényleges tartalommal Magyarországon viszont csak az utóbbi néhány évben teltek meg, többek között pont az *extrodæsia*-nak köszönhetően, amiben tőled is olvashattunk néhány, eredetileg a *beat*-ben megjelent verset. Hogyan ismerkedtél meg ezzel a gondolkodásmóddal, és mikor kezdted tudatosan beépíteni a költészetedbe?

Azt hiszem, először Bartók Imrével vagy Nemes Z. Márióval kapcsolatban (vagy épp tőlük) hallottam először ezeket a fogalmakat, de elsősorban számomra is az *extrodæsia*-hoz kötődik. Nem vagyok elméleti beállítottságú szerző, így amikor felkértek, hogy írjak szövegeket ebbe a könyvbe („[Enciklopédia egy emberközpontúságot meghaladó világhoz](#)”), elsőre nem értettem, hogyan jövök én a képbe, de a szerkesztők által küldött koncepció és egyéb anyagok világossá tették, hogy az előző két kötet világától korántsem idegen ez a szemléletmód. Inkább a korszellem vagy egy alkati hasonlóság számlájára írható a párhuzam, mert bár olvasóként érdekelnek az aktuális áramlatok, szerzőként a saját fejem után megyek. A *Lomboldal* körüli munkálatok miatt végül nem tudtam új szócikkeket írni az *extrodæsiába*, így az enciklopédia szerkesztői, Zilahi Anna és Horváth Gideon választottak szövegeket.

Muszáj megjegyeznem, milyen izgalmas is a *Lomboldal* Tillai Tamás által készített borítója. Ehhez köthető, hogy számomra úgy tűnik, a posztantropocén leglátványosabban a képzőművészetben működik, hiszen a közvetíteni kívánt, az emberi világon túli tapasztalatokhoz nyelvileg jóval korlátozottabb a hozzáférésünk. Én erre való reakcióként olvastam a kötet halandzsa-verseit is. Miként lehet szerinted áthidalni a nyelv és az elérni vagy érzékeltetni kívánt ember utáni állapot között meglévő szakadékot?

A kérdés, amit a nyelv korlátaival kapcsolatban felvetsz, azzal a felismeréssel rokon, hogy a nyelv nemcsak leképezi, hanem le is határolja, illetve elfedi előlünk a világot. Ez a felismerés sok helyen felbukkan, de épp a felismerés tartalma miatt nehéz vele a nyelv keretein belül mit kezdeni. A költészet viszont szabadabb nyelvhasználatot engedélyez, így olyan vidékekre is bepillantunk vele, ahová más eszközökkel esetleg nem jutunk el. Például magába a nyelvbe, vagy épp az elménk működésébe. Arra gondolok, hogy a szavaknak kontextustól függően van egy bizonyos szabadságfoka, és minél nagyobb ez a szabadságfok, annál inkább alkalmas az adott szó új tartalmak hordozására, és annál több képzettársításra ingerli a befogadót, aki ettől nemcsak olvasójává, hanem felfedezőjévé is válik az adott kontextusnak. A *Lomboldal*-ban különböző szinteken zajlik ez a játék, az általad említett „halandzsa-vers” ennek az egyik végpontja.

A másik oldalról úgy látszik, hogy a probléma megoldása a csend irányában található, és az elérni kívánt ember utáni állapot a nyelv tartományán kívül fekszik. Hogyan érzékelheti – a kötet világánál maradva – egy növény a létezést? Erről legfeljebb megérzéseink, benyomásaink lehetnek, ha egyáltalán képesek vagyunk a növényekhez csendesedni. Ezekből a megérzésekből és benyomásokból viszont már ízelítőt adhatunk a nyelv eszközeivel is.

A *Lomboldal*-ban az előbbi kötetekhez képest sokkal határozottabban rajzolódik ki egy program: „Nincs szükség falakra, ha vannak fák, hogy csupasz testüket elrejtse. Nincs szükség, mert vannak fák.” Ezt a programosságot erősíti a dőlt betűvel szedett szövegek manifesztumszerűsége, illetve a famászszt mint testi-lelki gyakorlatot bemutató versek. A cél megszabadulni az emberi tudattól, és visszatérni valami nagy, misztikus egységbe. Mit gondolsz, a versek által kirajzolódó program mennyiben konvertálható át a tényleges életbe?

A kötetben vázolt élmények és gyakorlatok közben megváltozik a hétköznapi tudatállapot, felerősödnek a testi érzéketek, amelyekkel jóval mélyebben kötődünk az élővilághoz, mint az intellektusunkkal. Annyiban van programja a kötetnek, hogy ezeket a tudatállapot-váltásokat szerettem volna érzékeltetni, mert nagyon értékesnek találom őket. Visszacsatolva az előző kérdésedhez, az ember utáni állapothoz, vagy az említett misztikus egységhez talán a testen, tehát a természetén keresztül vezet az út, azt kell „belaknunk”, hogy

egyensúlyba kerüljünk. A kötet nem ad részletes útmutatást ehhez, inkább egy lehetséges irány jelzője. Én mindenesetre a mindennapokban is ebbe az irányba haladok, saját élményekből dolgoztam.

Lezártál egy trilógiát. Vannak ötleteid az elkövetkezőkre?

Szeretnék újra egy kevésbé fókuszált kötetet írni, visszavágyom abba a szabadságba, amiben *A beat tanúinak könyve* született, újra el szeretnék jutni oda, hogy semmit sem tudok előre arról, amit írni fogok.

Fenyő Dániel

- Megosztás 234
- Nyomtatás

Címkék

- [Fenyő Dániel](#)
- [Lomboldal](#)
- [Sirokai Mátyás](#)
- [interjú](#)

Kapcsolódó cikkek

- [A bizonytalanság jó alap az építkezésre](#)
- [extrodæsia – Enciklopédia egy emberközpontúságot meghaladó világhoz \(részlet\)](#)
- [Sirokai Mátyás: Taïga](#)
- [Sirokai Mátyás: A káprázatbeliekhez](#)
- [Felejthetetlen trip - Sirokai Mátyás Pilinszkyről](#)
- [Sirokai Mátyás: A beat tanúinak könyve](#)
- [A Pohárutca: félig napos, vagy félig sötét](#)
- [Lóci és Badacsony](#)

”

A káprázatbeliekhez után úgy terveztem, hogy lesz még legalább egy téma (túlvilági utazás), amit hasonló eszközökkel közelítenék meg, de közben helyet kért magának a Lomboldal.

”

Inkább a korszellem vagy egy alkati hasonlóság számlájára írható a párhuzam, mert bár olvasóként érdekelnek az aktuális áramlatok, szerzőként a saját fejem után megyek.

”

A költészet viszont szabadabb nyelvhasználatot engedélyez, így olyan vidékekre is bepillantunk vele, ahová más eszközökkel esetleg nem jutunk el.

”

A másik oldalról úgy látszik, hogy a probléma megoldása a csend irányában található, és az elérni kívánt ember utáni állapot a nyelv tartományán kívül fekszik.

”

az ember utáni állapothoz, vagy az említett misztikus egységhez talán a testen, tehát a természetén keresztül vezet az út, azt kell „belaknunk”, hogy egyensúlyba kerüljünk.

- [Impresszum](#)
- [Rólunk](#)
- [Partnerek](#)
- [Médiaajánlat](#)
- [Írólap](#)

-
-
-

© Litera.hu Kft. 2002-2021

PULITZER-DÍJ 2005